

Przydatność międzynarodowej regulacji sprawozdawczości finansowej dla małych i średnich przedsiębiorstw

Wprowadzenie

Standaryzacja rachunkowości w wymiarze międzynarodowym obecnie rozwija się niezwykle dynamicznie. Coraz więcej odbiorców informacji finansowej dostrzega potrzebę tworzenia uniwersalnych, obowiązujących w możliwie szerokim zakresie zasad rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, które pozwoliłyby na rzetelne i porównywalne przedstawianie sytuacji majątkowej i finansowej jednostek gospodarczych. Tendencja ta zaczyna obecnie dotyczyć także małe i średnie przedsiębiorstwa, które do tej pory generowały informacje o ograniczonym zakresie i przydatności, tworzone w oparciu o krajowe regulacje z zakresu prawa bilansowego czy podatkowego. Przy standaryzacji rachunkowości sektora MSP należy mieć jednak na uwadze, czy pomaga ona w rozwoju tych przedsiębiorstw, a może jest tylko dodatkowym obowiązkiem go obciążającym. Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytania:

- czy przyjęty Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Jednostek (*International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities – IFRS for SME*) odpowiada ich potrzebom?
- czy powinien mieć on charakter obligatoryjny?
- czy w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw wystarczą lokalne (krajowe) regulacje rachunkowości?

Próba odpowiedzi na postawione pytania jest głosem w toczącej się dyskusji dotyczącej ewentualnego wdrożenia MSSF dla MSJ w Polsce, tym bardziej, że w wielu krajach często spotkamy się z krytyką tego standardu.

1. Cechy charakterystyczne małych i średnich przedsiębiorstw

W literaturze nie funkcjonuje jedna, powszechnie akceptowana definicja małych i średnich przedsiębiorstw. W zależności od celu, jakiemu ma służyć definicja oraz podmiotu definiującego, pojęcie sektora MSP jest różnie formułowane. Na potrzeby MSSF dla MSJ sformułowano również odrębną definicję tych jednostek. Standard nie odnosi się do wielkości obrotów, przychodów czy aktywów jak wiele definicji. Zaprezentowano w nim odmienne podejście, oparte na obowiązkach sprawozdawczych konkretnej jednostki, czyli kryterium jakościowym. Według standardu **małe i średnie przedsiębiorstwa, są to takie**

* Dr, Uniwersytet Gdański, Katedra Finansów Przedsiębiorstw, olga.martyniuk@wp.pl

jednostki, które nie są publicznie odpowiedzialne, lecz publikują sprawozdania finansowe przeznaczenia ogólnego¹ dla odbiorców zewnętrznych.

W definicji tej nie wytyczono granicy pomiędzy przedsiębiorstwem małym a średnim i traktowane są one jako jedna grupa. Należy zwrócić jednak uwagę, że małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią bardzo heterogeniczną grupę podmiotów, które działają na niejednorodnych rynkach i w różnych branżach. Dlatego wydaje się, że łączenie małych i średnich przedsiębiorstw w jeden sektor, szczególnie w przypadku regulacji z zakresu rachunkowości, jest niewłaściwe ze względu na różnice wynikające m.in. z posiadanych zasobów (finansowych, osobowych) oraz użytkowników informacji finansowych. Jak wskazuje P. Dominiak (Dominiak, 2005, s.21) różnice występujące pomiędzy dwoma przedsiębiorstwami dużymi (np. zatrudniającymi 500 i 1000 osób), mimo że nominalnie są większe, w rzeczywistości nie różnicują sposobu działania tych firm, natomiast pomiędzy podmiotami małymi (np. zatrudniające 10 osób) a średnimi (np. 200 osób) występują istotne różnice w funkcjonowaniu, mimo iż nominalna różnica w wielkości jest znacznie mniejsza. Wyszczególnić można jednak pewne cechy charakterystyczne wspólne dla małych i średnich przedsiębiorstw, które zostały zestawione w tabeli 1. Ich natężenie ewoluuje w zależności od tego, w jakiej fazie cyklu życia znajduje się dany podmiot.

Krąg podmiotów zainteresowanych informacją kreowaną przez małe i średnie przedsiębiorstwa również zależy od etapu ich rozwoju. Nie są to jednak odbiorcy anonimowi i rozproszeni jak w przypadku dużych przedsiębiorstw. Użytkownikami informacji finansowych w małych przedsiębiorstwach są przede wszystkim właściciele², organy podatkowe, banki (*Final Report of the expert group Accounting Systems for Small Enterprises – Recommendations and Good Practises*, 2008) oraz dostawcy kredytu kupieckiego (Nowak, 2003, s.539).

Odbiorcami informacji sprawozdawczych w średnich podmiotach są te same grupy co w małych. Różnicą jest to, że wymagania dotyczące szczegółowości i wiarygodności tych informacji w przypadku firm średnich są znacznie większe. Głównie ze strony właścicieli, którzy nie uczestniczą bezpośrednio w zarządzaniu przedsiębiorstwem oraz kredytodawców ze względu na wyższe kwoty udzielanych kredytów (bankowe, kupieckie). Kierunki wykorzystania informacji o sytuacji finansowej i majątkowej przez ich użytkowników w małych i średnich przedsiębiorstwach prezentuje tabela 2.

¹ **Sprawozdanie finansowe ogólnego przeznaczenia** to takie, którego celem jest zaspokojenie potrzeb informacyjnych szerokiego grona użytkowników, którzy nie mają prawa żądać sporządzania sprawozdań specjalnie dostosowanych do ich wymagań. W sprawozdaniu finansowym ogólnego przeznaczenia powinny być zaprezentowane informacje na temat sytuacji finansowej, przepływów pieniężnych oraz wyników działalności.

Jako przykłady **odbiorców zewnętrznych** w standardzie podano właścicieli nie uczestniczących w zarządzaniu firmą, potencjalnych oraz obecnych kredytodawców i kredytowe agencje ratingowe.

² W przypadku małych przedsiębiorstw właściciel często utożsamiany jest z zarządzającym.

Tabela 1. Cechy charakterystyczne dla małych i średnich przedsiębiorstw

Cecha charakterystyczna	Małe przedsiębiorstwo	Średnie przedsiębiorstwo
<i>Bezpośredni udział właścicieli w zarządzaniu</i>	W większości przypadków właściciele decydują o wszystkich podstawowych funkcjach przedsiębiorstwa	Właściciele nie zarządzają bezpośrednio we wszystkich sferach działalności ze względu na jej rozmiary Często nie wszyscy właściciele bezpośrednio zarządzają
<i>Struktura organizacyjna</i>	Mało sformalizowana	Sformalizowana
<i>Udział w rynku</i>	Niewielki (raczej lokalne, regionalne znaczenie)	Większy (raczej regionalne, krajowe znaczenie)
<i>Reakcja na zmiany</i>	Bardziej elastyczne	Mniej elastyczne
<i>Produkcja (usługi)</i>	Często na indywidualne zamówienie, małoseryjna	Raczej standardowa, seryjna
<i>Źródła finansowania</i>	Głównie kapitał własny i zobowiązania krótkoterminowe	Głównie kapitał własny i zobowiązania krótkoterminowe
<i>Dostęp do rynku kapitałowego</i>	Bardzo mała możliwość	Możliwy

Źródło: opracowanie własne na podstawie literatury

Tabela 2. Wykorzystanie informacji sprawozdawczych małych i średnich przedsiębiorstwach

Podmiot zainteresowany	Małe przedsiębiorstwa	Średnie przedsiębiorstwa
<i>Właściciele</i>	- zainteresowani informacjami o efektach swojej pracy, szczególnie w kontekście przetrwania firmy, ponieważ sytuacja finansowa przedsiębiorstwa tożsama jest z sytuacją finansową rodziny, - rozliczenie się z podatku, - decyzje inwestycyjne rzadko podejmowane na podstawie informacji z działów księgowości	- zainteresowani informacjami o wynikach finansowych w kontekście realizacji założonych celów, - rozliczenie się z podatku - ocena działalności zarządzających (kierowników) działów - podejmowanie decyzji inwestycyjnych,
<i>Urzędy skarbowe</i>	- prawidłowość ustalenia podatku, - cele statystyczne	- prawidłowość ustalenia podatku, - cele statystyczne
<i>Banki (kredytodawcy)</i>	- zdolność kredytowa	- zdolność kredytowa

Źródło: opracowanie własne

Pozostałe grupy odbiorców zewnętrznych (inwestorzy, analitycy, agencje ratingowe) rzadko korzystają ze sprawozdań finansowych małych i średnich przedsiębiorstw, gdyż nie są one notowane na giełdzie. Zatem biorąc pod uwagę cechy charakterystyczne dla przedsiębiorstw tego sektora należy zaproponować taki zakres i sposób prezentacji informacji opisującej ich działalność by odwzorować ich specyfikę, uwzględniając przy tym różny zakres potrzeb ich użytkowników w zależności od tego czy przedsiębiorstwo jest małe czy średnie.

2. Ogólne założenia MSSF dla MSJ

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Jednostek został przyjęty i opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 9 lipca 2009 roku. W angielskiej wersji językowej składa się on z 231 stron, na których zawarte są kompletne reguły dotyczące sprawozdawczości finansowej małych i średnich jednostek gospodarczych. Wraz ze standardem opublikowano dwie uzupełniające go broszury (w sumie 116 stron) mające pomóc w praktycznym jego stosowaniu, z których jedna zawiera wnioski oraz konkluzje co do standardu, a druga wytyczne mające pomóc w jego wdrażaniu (Nowak, 2009, s.3). Standard ten nie wchodzi w skład pełnej wersji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej i nie może być stosowany przez jednostki, które są zobowiązane do sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z pełną wersją standardów stworzonych przez Radę. MSSF dla MSJ składa się ze wstępu, 35 ułożonych tematycznie działów zawierających szczegółowe wytyczne dotyczące rachunkowości, słowniczka obejmującego 173 definicje oraz zestawienia powiązań poszczególnych działów standardu z konkretnymi standardami z pełnej wersji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Nowak, 2009, s.3). Rada adresuje standard do małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych oraz do jednostek prywatnych nie zorientowanych na zysk, takich jak fundacje, organizacje charytatywne, pozarządowe, kościelne i inne. RMSR szacuje, że około 99% jednostek prywatnych na świecie miałyby możliwość stosowania tego standardu (Pacter, 2009, s. 7). Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oczekuje, że stosowanie tego standardu przez małe i średnie jednostki doprowadzi do zwiększenia w skali międzynarodowej porównywalności generowanych przez nie danych. Według RMSR gromadzone informacje będą bardziej przejrzyste dla różnych użytkowników przez to usprawnią proces zarządzania i podejmowania decyzji inwestycyjnych. Sporządzając sprawozdanie finansowe według MSSF dla MSJ zwiększy się jego wiarygodność, co z kolei zapewni szerszy dostęp do kapitału, także z zagranicy. Dzięki takiemu międzynarodowemu rozwiązaniu, istnieje również możliwość znacznego ograniczenia kosztów związanych z tworzeniem oraz aktualizowaniem regulacji dotyczących rachunkowości na szczeblu regionalnym.

Jako, że MSSF dla MSJ jest niezależną, uproszczoną wersją pełnych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, mógłby on zdaniem Rady, być bez przeszkód stosowany także w krajach, które nie zdecydowały się na przyjęcie pełnej wersji standardów międzynarodowych, a w państwach, w których są one przyjęte, ułatwi to w przyszłości przejście podmiotu z prostszej, na pełną wersję MSSF (Nowak, 2009, s.8). Aplikacja globalnych standardów dla MSP związana jest jednak nie tylko z korzyściami, ale także z wysokimi nakładami.

3. Koszty i korzyści wdrożenia MSSF dla MSJ – wyniki badań empirycznych

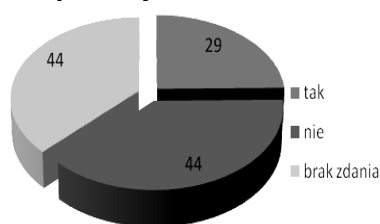
Debata nad wdrożeniem MSSF dla MSJ trwała od kilku lat, zanim ostatecznie zatwierdzono standard. Mimo to w wielu krajach obligatoryjne wprowadzenie MSSF dla MSJ nie spotkało się z poparciem. Badania dotyczące opinii na ten temat zostały przeprowadzone m.in.: w Rumunii (Deaconu et al. 2008); Finlandii (Ikaheimo et al. 2010); Niemczech (Eierle, Haller, 2009)³. Badania sondażowe dotyczące opinii o możliwości zastosowania MSSF dla MSJ przez polskie przedsiębiorstwa zostały wykonane przez K. Gockowską przy współudziale autorki artykułu. Badania przeprowadzono w listopadzie 2009 roku na grupie 117 osób pracujących w działach księgowych przedsiębiorstw sektora MSP działających na terenie województwa pomorskiego, z czego 32 % stanowiły mikro, 32 % małe, 33% średnie przedsiębiorstwa. Większość z badanych podmiotów prowadziła księgi rachunkowe (74%) i sporządzała sprawozdania finansowe, w tym 48% w pełnej wersji, 26% w wersji uproszczonej.

Ankietowani zadeklarowali, że w 79% jednostkach właściciele biorą bezpośredni udział w zarządzaniu przedsiębiorstwem, przy czym można dostrzec zależność, że im bardziej rozbudowana ewidencja i im większa jednostka, tym mniejszy odsetek przedsiębiorstw z bezpośrednio zaangażowanymi w zarządzanie właścicielami (Gockowska, 2009, s. 52-54).

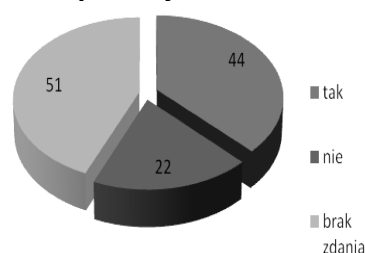
Duża część ankietowanych nie miała zdania na temat wprowadzenia MSSF dla MSJ (rysunek 1). Wynika to z faktu bardzo małej znajomości tego standardu wśród badanych osób⁴. 29% pracowników działów księgowości z małych przedsiębiorstw widzi potrzebę regulacji międzynarodowych, w przypadku firm średnich liczba zwolenników wprowadzenia tego standardu wzrasta do 44%.

Rysunek 1. Opinia na temat wprowadzenia MSSF dla MSJ

Małe przedsiębiorstwa

Średnie przedsiębiorstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

³ Badania głównie przeprowadzane były wśród właścicieli przedsiębiorstw MSP. W Finlandii ankieta została skierowana także do innych grup zainteresowanych sprawozdawczością finansową tego sektora (instytucje finansowe, audytorzy, biura rachunkowe, zarządzający).

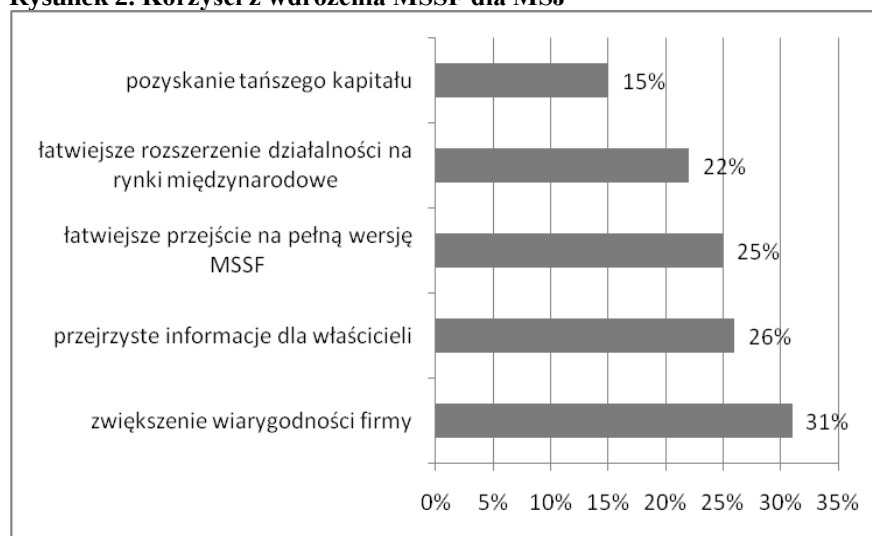
⁴ Zaledwie 38% badanych słyszało o MSSF dla MSJ, a czytało tylko 3%. Wynika to m.in. z braku potrzeby stosowania regulacji międzynarodowych w tym sektorze. Ponadto nadal brak jest polskiej wersji standardu, co również ogranicza jego znajomość.

Z kolei niemieccy przedsiębiorcy w 84% uznali, że nie zastosowaliby MSSF dla MSJ, a zaledwie 16 % potwierdziło zasadność wprowadzenia jego w życie (Eierle, Haller, 2009, s.55)⁵. MSSF dla MSJ jest krytycznie oceniany przez ankietowanych głównie ze względu na niedostosowanie go do potrzeb głównych użytkowników informacji sprawozdawczej, czyli właścicieli. W standardzie bowiem skoncentrowano się na odbiorcach zewnętrznych (Eierle, Haller, 2009, s. 9-10). Jako argument przeciw obowiązkowemu stosowaniu tego MSSF wskazuje się również:

- wyższe koszty związane z jego stosowaniem niż korzyści z tego płynące (Eierle, Haller, 2009, s.54),
- różnorodność kulturową (Deaconu et al., 2008, s. 166),
- różne systemy rachunkowości (Deaconu et al., 2008, s. 167; Wray, van den Ende, 2007, s.2)⁶.

Z przeprowadzonych badań wśród przedsiębiorstw województwa pomorskiego wynika, że największe korzyści dostrzegają w zwiększeniu wiarygodności firmy co przedstawia rysunek 2.

Rysunek 2. Korzyści z wdrożenia MSSF dla MSJ

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród korzyści wymieniano także wzrost jakości informacji i sporządzanych sprawozdań finansowych, porównywalność danych finansowych, ułatwie-

⁵ W przypadku badań rumuńskich, fińskich i belgijskich nie podano wartości procentowych za i przeciw przyjęciu. W podsumowaniach badań ich autorzy podali takie wnioski.

⁶ Na przykład:

- niektóre kraje opierają swoje wymogi na sprawozdawczości podatkowej - np. Niemcy i Belgia,
- niektóre kraje opracowały krajowe standardy na podstawie MSSF - na przykład Holandia i Wielka Brytania (Wray, van den Ende, 2007, s.2).

nie w przyszłości przejścia z MSSF dla MSJ na pełną wersję Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Respondenci innych badań wskazują jednak także na liczne koszty związane z zastosowaniem MSSF dla MSJ, nie tylko po stronie samych przedsiębiorstw, ale także innych użytkowników sprawozdań finansowych takich jak biura rachunkowe, audytorzy, banki⁷ (Ikaheimo et al., 2010). Głównie wynikają one z konieczności:

- szkolenia pracowników w zakresie znajomości MSSF dla MSJ,
- zatrudnienia wysoko kwalifikowanych księgowych (dotyczy głównie małych przedsiębiorstw),
- zmiany lub gruntownej modyfikacji informatycznych systemów finansowo-księgowych,
- wzrostu cen usług księgowych,
- prowadzenia podwójnej sprawozdawczości – podatkowej i zgodnej ze standardem.

Ponadto badania niemieckie i rumuńskie pokazały, że przedsiębiorstwa sektora MSP w niewielkim stopniu korzystają z zagranicznych źródeł kapitału oraz nie widzą potrzeby porównywalności danych na poziomie międzynarodowym. (Eierle, Haller, 2009, s.50; Deaconu et al. 2008, s. 160). Zatem korzyści wynikające ze stosowania MSSF dla MSJ są dla nich niewielkie.

Podsumowanie

Wydaje się, że przygotowując regulacje prawne z zakresu rachunkowości, czy to w ujęciu krajowym czy międzynarodowym, przede wszystkim należy wziąć pod uwagę charakterystyczne cechy grupy przedsiębiorstw, której mają one dotyczyć. Ze względu na duże różnice występujące między przedsiębiorstwami małymi i średnimi nie powinno się łączyć ich w jedną grupę, dlatego jedną z wad MSSF dla MSJ jest skierowanie go zarazem do jednostek małych jak i średnich. Drugą wadą MSSF dla MSJ jest wskazanie odbiorców zewnętrznych sprawozdań finansowych jako głównych ich użytkowników choć w rzeczywistości są nimi przede wszystkim właściciele. W przypadku fakultatywnego stosowania MSSF dla MSJ w danym kraju to ostatecznie oni zdecydują, w jakim zakresie ich przedsiębiorstwo będzie sporządzało sprawozdania finansowe, dlatego musi ono odpowiadać ich potrzebom. Ponadto rozpatrując możliwość zastosowania tego standardu właściciele będą z pewnością analizowali koszty i korzyści związane z jego wdrożeniem. Niestety nie wszystkie zalety MSSF dla MSJ wymieniane przez jego twórców są istotne dla małych i średnich przedsiębiorstw. Wydaje się, że opracowując standard zbyt małą uwagę przywiązywano do cech charakterystycznych dla małych i średnich jednostek, a przecież jak twierdzi W.A.Nowak zakres informacji generowanej przez rachunkowość MSP musi umożliwiać odwzorowanie jego fundamentalnych cech (Nowak, 2001, s.24). Należy również się zgodzić z zarzutami wobec RMSR, że

⁷ W polskich badaniach sondażowych nie pojawiło się pytanie o koszty związane z wdrożeniem MSSF dla MSJ.

przygotowując standard badania przeprowadzono tylko wśród pracowników nauki i organów ustawodawczych z wyłączeniem praktyki gospodarczej.

Wszystkie korzyści wynikające ze standardu związane z porównywalnością danych międzynarodowych, łatwiejszym dostępem do kapitału zagranicznego, czy lepszą współpracą międzynarodową tracą na ważności w przypadku grupy małych podmiotów. Trudno też się zgodzić, że MSSF dla MSJ poprawi jakość sprawozdań finansowych. Samo wprowadzenie standardu nie podniesie jakości sporządzanych sprawozdań, jeśli nie będzie ona kontrolowana przez organy z zewnątrz przedsiębiorstwa.

Dokonując próby odpowiedzi na pytania czy uchwalony standard wychodzi naprzeciw potrzebom przedsiębiorstw sektora MSP, należy stwierdzić, że nie jest on adresowany do małych przedsiębiorstw, lecz raczej do średnich jednostek. Jego wdrożenie korzystnym może okazać się dla średnich przedsiębiorstw działających na rynkach międzynarodowych, typu joint – venture, czy spółkach córkach zagranicznych podmiotów, w dużo mniejszym stopniu dla średnich jednostek działających wyłącznie na rynku krajowym. Tym samym ewentualne wdrożenie MSSF dla MSJ nie powinno być obligatoryjne. Argumentem za wyłącznie fakultatywnym przyjęciem MSSF dla MSJ są również wyniki badań empirycznych, w których praktyka gospodarcza niechętnie wypowiedziała się na temat konieczności jego wprowadzenia. Jednak w związku z tym, że standard został już opracowany to wydaje się, że warto byłoby z niego korzystać chociażby w grupie średnich przedsiębiorstw. W przypadku małych podmiotów, zdaniem autora, wystarczą takie regulacje krajowe, które pozwolą im nie tylko wywiązać się z obowiązków podatkowych, ale również umożliwią sprawne zarządzanie finansami ich właścicielom.

Reasumując, należy więc dopasować sposób i zakres prezentacji informacji o sytuacji finansowej i majątkowej małych i średnich przedsiębiorstw do ich:

- potrzeb – muszą być użyteczne i zrozumiałe dla odbiorców,
- możliwości (zasoby finansowe i osobowe) wynikających z cech specyficznych.

Literatura

1. Deaconu A., Popa I., Buiga A., Fulop M., (2010), *Conceptual and technical study regarding future accounting regulation for SMEs in Europe*, Babeş-Bolyai University
2. Dominiak, P. (2005) *Sektor MSP we współczesnej gospodarce*, PWN, Warszawa
3. *Final Report of the expert group - Accounting Systems for Small Enterprises – Recommendations and Good Practises*, (2008), Komisja Europejska, Bruksela
4. Gockowska K., (2010), *Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Jednostek w polskiej rzeczywistości gospodarczej*, Uniwersytet Gdański, Sopot

5. Haller A., Eierle B., (2009), *Final Report of the Survey on the ED-IFRS for SMEs among German SMEs*, University of Regensburg, Regensburg
6. Ikaheimo S., Ojala H., Stenin E.M., Riistama V., (2010), *The IFRS for SMEs: Do we need it? An expert-based study In Finland*, Aalto University, School of Economics
7. Nowak W.A., (2003), *Międzynarodowa regulacja niepodatkowej sprawozdawczości finansowej małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] *Sprawozdawczość i rewizja finansowa w procesie podnoszenia kwalifikacji kadry menedżerskiej* pod red. B.Micherdy, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków
8. Nowak, W., (2009), *Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej dla Małych i Średnich Jednostek – uchwalony*, Rachunkowość nr 9/2009
9. Pacter, P., (2009), *MSSF dla jednostek prywatnych*, Aktualności MSSF nr 73 -kwiecień 2009, www.pwc.com z dnia 21.02.2010
10. Wray S., van den Ende H., (2007), *MSSF dla małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] *Aktualności MSSF*, PriceWaterhouseCoopers, nr 50/ 2007

Streszczenie

O kształcie rachunkowości dla sektora MSP dyskutują nie tylko teoretycy, ale również praktycy gospodarczy. Artykuł jest głosem w dyskusji nad obligatoryjnym bądź fakultatywnym wprowadzeniem MSSF dla MSJ. W pierwszej jego części zaprezentowano cechy charakterystyczne małych i średnich przedsiębiorstw, koszty i korzyści wymieniane przez RMSR związane z wprowadzeniem tego MSSF. Rozważania kończą wyniki badań empirycznych przeprowadzone w tym obszarze w kraju i zagranicą.

The implementation of the IFRS for SME required or not? (Summary)

The article considers if small and medium-sized entities should follow local accounting standards, or whether they should have either a voluntary or obligatory global set of reporting standards. For this purpose, author classifies and analyzes separately the characteristics of small and medium enterprises, pros and cons of the IFRS for SMEs and Polish and foreign surveys which examine the attitude of company representatives on the adoption the IFRS for SME.